
Natya Shastra Chapter 10

நாட்யஸாஸ்த்ரம் அத்⁴யாய: 10

Document Information

Text title : naaTyashastra adhyaaya 10

File name : natya10.itx

Category : nATyashAstra, major_works, bharata

Location : doc_z_misc_major_works

Author : Sage Bharata

Transliterated by : Sowmya Krishnapur krsowmya at yahoo.com

Proofread by : Sowmya Krishnapur krsowmya at yahoo.com

Latest update : February 04, 2005

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

॥ ஸ்ரீரஸ்து ॥

புரதமுநிப்ரணீதம் நாட்யஸாஸ்த்ரம்

அத² த³ஸமோ⁵த்யாய: 1

ஏவம் பாத³ஸ்ய ஜங்கா⁴யா ஊர்வோ: கட்யாஸ்ததை²வ ச 1

ஸமாநகரணே சேஷ்டா ஸா சாரீத்யபி⁴தீ⁴யதே ॥ 1 ॥

விதா⁴நோபக³தாஸ்சார்யோ வ்யாயச்ச²ந்தே பரஸ்பரம் 1

யஸ்மாத³ங்க³ஸமாயுக்தாஸ்தஸமா³வ்யாயாம உச்சயதே ॥ 2 ॥

ஏகபாத³ப்ரசாரோ ய: ஸா சாரீத்யபி⁴ஸம்ஜ்ஞிதா 1

த³விபாத³க்ரமணம் யத்து கரணம் நாம தத³ப⁴வேத் ॥ 3 ॥

கரணநாம் ஸமாயோக: க²ண்ட³மித்யபி⁴தீ⁴யதே 1

க²ண்டை³ஸ்த்ரிபி⁴ஸ்சதுர்பி⁴ர்வா ஸம்யுக்தம் மண்ட³லம் ப⁴வேத் ॥ 4 ॥

சாரீபி: ப்ரஸ்ரு²தம் ந்ரு²த்தம் சாரீபி⁴ஸ்சேஷ்டிதம் ததா² 1

சாரீபி: ஸஸ்த்ரமோக்ஷஸ்ச சார்யோ யுத்³தே⁴ ச கீர்திதா: ॥ 5 ॥

யதே³தத்ப்ரஸ்துதம் நாட்யம் தச்சாரீஷ்வேவ ஸம்ஜ்ஞிதம் 1

நஹி சார்யா விநா கிஞ்சிந்நாட்யே⁵ங்க³ம் ஸம்ப்ரவர்ததே ॥ 6 ॥

தஸ்மாச்சாரீவிதா⁴நஸ்ய ஸம்ப்ரவக்ஷயாமி லக்ஷணம் 1

யா யஸ்மிம்ஸ்து யதா² யோஜ்யா ந்ரு²த்தே யுத்³தே⁴ க³தௌ ததா² ॥ 7 ॥

ஸமபாதா³ஸ்தி²தாவர்தா ஸகடாஸ்யா ததை²வ ச 1

அத்யர்தி⁴கா சாஷக³திர்விச்யவா ச ததா²பரா ॥ 8 ॥

ஏட³காக்ரீடி³தா ப³த்தா⁴ உருத்³வ்ரு²த்தா ததா²ட³டி³தா 1

உத்ஸ்பந்தி³தா ச ஜநிதா ஸ்யந்தி³தா சாபஸ்யந்தி³தா ॥ 9 ॥

ஸமோத்ஸரிதமத்தல்³ மத்தல்³ சேதி ஷோட³ஸ 1

ஏதா பெள⁴ம்ய: ஸம்ரு²தாஸ்சார்ய: ஸ்ரு²ணுதாகாஸிகீ: புந: ॥ 10 ॥

அதிக்ராந்தா ஹ்யபக்ராந்தா பார்ஸ்வக்ராந்தா ததை²வ ச |

ஊர்த்⁴வஜாநுஸ்ச ஸூசீ ச ததா² நூபுரபாதி³கா || 11 ||

டோ³லபாதா³ ததா²க்ஷிப்தா ஆவித்³தோ⁴த்³வ்ரு³த்தஸம்ஜ்ஞிதே |

வித்³யுத்³பு³ராந்தா ஹ்யலாதா ச பு⁴ஜங்க³த்ராஸிதா ததா² || 12 ||

ம்ரு³க³ப்லுதா ச த³ண்டா³ ச பு⁴ரமீ சேதி ஷோட³ஸ |

ஆகாஸிக்ய: ஸம்ரு³தா ஹ்யேதா லக்ஷணம் ச நிபோ³த⁴த || 13 ||

பாதை³நிரந்தரக்ரு³தைஸ்ததா² ஸமநகை²ரபி |

ஸமபாதா³ ஸம்ரு³தா சா³ விஜ்ஞேயா ஸ்தா²நஸம்ஸர்யா || 14 ||

பூ⁴மிக்³ரு³ஷ்டேந பாதே³ந க்ரு³த்வாப்யந்தரமண்ட³லம் |

புநருத்ஸாத³யேத³ந்யம் ஸ்தி²தாவர்த்தா து ஸா ஸம்ரு³தா || 15 ||

நிஷண்³ணங்க³ஸ்து சரணம் ப்ரஸார்ய தஸஸஞ்சரம் |

உத்³வாஹிதமுர: க்ரு³த்வா ஸகடாஸ்யாம் ப்ரயோஜயேத் || 16 ||

ஸவ்யஸ்ய ப்ரு³ஷ்ட²தோ வாமஸ்சரணஸ்து யதா³ பு⁴வேத் |

தஸ்யாபஸர்பணம் சைவ ஜ்ஞேயா ஸாத்யர்தி⁴கா பு³தை:⁴ || 17 ||

பாத:³ ப்ரஸாரித: ஸவ்ய: புநஸ்சைவோபஸர்பித: |

வாம: ஸவ்யாபஸர்பீ ச சாஷக³த்யாம் விதீ⁴யதே || 18 ||

விச்யவாத் ஸமபாதா³யா விச்யவாம் ஸம்ப்ரயோஜயேத் |

நிகுட்டயம்ஸ்தலாக்³ரேண பாத³ஸ்ய த⁴ரணீதலம் || 19 ||

தஸஸஞ்சரபாதா³ப்யாமுத்ப்லுத்ய பதநம் து யத் |

பர்யாயதஸ்ச க்ரியதே ஏட³காக்³டி³தா து ஸா || 20 ||

அந்யோந்யஜங்கா⁴ஸம்வேகா³த் க்ரு³த்வா து ஸ்வஸ்திகம் தத: |

ஊரு³ப்யாம் வலநம் யஸ்மாத் ஸா ப³த்³தா⁴ சார்யுதா³ஹ்ரு³தா || 21 ||

தஸஸஞ்சரபாத³ஸ்ய பார்ஷ்ணிர்பா³ஹ்யோந்முக்²யதா³ |

ஜங்கா⁴ஞ்சிதா ததோ²த்³வ்ரு³த்தா ஊருத்³வ்ரு³த்தேதி ஸா ஸம்ரு³தா || 22 ||

அக்³ரத: ப்ரு³ஷ்ட²தோ வாபி பாத³ஸ்து தஸஸஞ்சர: |

த்³விதீயபாதோ³ நிர்க்³ரு³ஷ்ட: யஸ்யாம் ஸ்யாத³ப³டி³தா து ஸா || 23 ||

ஸநை: பாதோ³ நிவர்³தேத பா³ஹ்யேநாப்யந்தரேண ச |

யத்³ரேசகாநுஸாரேண ஸா சார்யுத்ஸ்யந்தி³தா ஸம்ரு³தா || 24 ||

முஷ்டிஹஸ்தஸ்ச வக்ஷ:ஸ்த:² கரோSந்யஸ்ச ப்ரவர்தித: |
தலஸஞ்சரபாத³ஸ்ச ஜநிதா சார்யுதா³ஹ்ரு³தா || 25 ||

பஞ்சதாலாந்தரம் பாத³ம் ப்ரஸார்ய ஸ்யந்தி³தாம் ந்யஸேத் |
த³விதீயேந து பாதே³ந ததா²பஸ்யந்தி³தாமபி || 26 ||

தலஸஞ்சரபாதா³ப்யாம் கூ⁴ர்ணமாநோபஸர்ப்ரண: |
ஸமோத்ஸரிதமத்தல்வீ வ்யாயாமே ஸமுதா³ஹ்ரு³தா || 27 ||

உபா⁴ப்யாமபி பாதா³ப்யாம் கூ⁴ர்ணமாநோபஸர்ப்ரண: |
உத³வேஷ்டிதாபவித³தை⁴ஸ்ச ஹஸ்தைர்மத்தல்ல்யுதா³ஹ்ரு³தா || 28 ||

ஏதா பெள⁴ம்ய: ஸ்ம்ரு³தாஸ்சார்யோ நியுத³த⁴கரணுஸ்யா: |
ஆகாஸகீநாம் சாரீணம் ஸம்ப்ரவக்ஷயாமி லக்ஷணம் || 29 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய புரத: ஸம்ப்ரஸாரயேத் |
உதக்ஷிப்ய பாதயேச்சைநமதிக்கராந்தா து ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 30 ||

ஊரு⁴ப்யாம் வலநம் க்ரு³த்வா குஞ்சிதம் பாத³முத³த⁴ரேத் |
பார்ஸ்வே விநிக்ஷிபேச்சைநமபக்ராந்தா து ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 31 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய பார்ஸ்வேநோத்தநம் ந்யஸேத் |
உத³க⁴ட்டிதேந பாதே³ந பார்ஸ்வக்ராந்தா விதீ⁴யதே || 32 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய ஜாநுஸ்தநஸமம் ந்யஸேத் |
த³விதீயம் ச க்ரமாத் ஸ்தப³த⁴மூர்த⁴வஜாநு: ப்ரகீர்திதா || 33 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய ஜாநூர்த⁴வம் ஸம்ப்ரஸாரயேத் |
பாதயேச்சாக்³ரயோகே³ந ஸா ஸூசீ பரிகீர்திதா || 34 ||

ப்ரு³ஷ்ட²தோ ஹ்யஞ்சிதம் க்ரு³த்வா பாத³மக்³ரதலேந து |
த³ருதம் நிர்யாதயேத³பூ⁴மௌ சாரீ நூபுரபாதி³கா || 35 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய பார்ஸ்வாத்பார்ஸ்வம் து தோ³லயேத் |
பாதயேத³ஞ்சிதம் சைவம் தோ³லபாதா³ து ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 36 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய ஆக்ஷிப்ய த்வஞ்சிதம் ந்யஸேத் |
ஜங்கா⁴ஸ்வஸ்திகஸம்யுக்தா சாக்ஷிப்தா நாம ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 37 ||

ஸ்வஸ்திகஸ்யாக்³ரத: பாத:³ குஞ்சிதஸ்து ப்ரஸாரித: |

நிபதே³ஞ்சிதாவி³த⁴ ஆவி³தா⁴ நாம ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 38 ||

பாத³மாவி³த⁴மாவேஷ்ட்ய ஸமுதக்ஷிப்ய நிபாதயேத் |
பரிவ்ரு³த்தய த்³விதீயம் ச ஸோத்³வ்ரு³த்தா சார்யுதா³ஹ்ரு³தா || 39 ||

ப்ரு³ஷ்ட²தோ வலிதம் பாத³ம் ஸிரோக்⁴ரு³ஷ்டம் ப்ரஸாரயேத் |
ஸர்வதோ மண்ட³லாவி³த⁴ம் வித்³யுத்³ப⁴ராந்தா து ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 40 ||

ப்ரு³ஷ்ட:² ப்ரஸாரித: பாதோ³ வலிதோ³ப⁴யந்தா³க்ரு³த: |
பார்ஷ்ணிப்ரபதிதஸ்சைவ ஹ்யலாதா ஸம்ப்ரகீ³திதா || 41 ||

குஞ்சிதம் பாத³முதக்ஷிப்ய தர்யஸ்ரமூரும் விவர்தயேத் |
கடிஜாநுவிவர்தாச்ச பு⁴ஜங்க³த்ராஸிதா ப⁴வேத் || 42 ||

அதி³க்ராந்தக்ரமம் க்ரு³த்வா ஸமுதப்லுத்ய நிபாதயேத் |
ஜங்கா⁴ஞ்சிதோபரி³க்ஷிப்தா ஸா ஜ்ஞோயா ஹரிணப்லுதா || 43 ||

நூபுரம் சரணம் க்ரு³த்வா புரத: ஸம்ப்ரஸாரயேத் |
க்ஷிப்ரமாவி³த⁴கரணம் த³ண்ட³பாதா³ து ஸா ஸ்ம்ரு³தா || 44 ||

அதி³க்ராந்தக்ரமம் க்ரு³த்வா த்ரிகம் து பரிவர்தயேத் |
த்³விதீயபாத³ப⁴ரமணாத்தலேந ப⁴ரம¹ ஸ்ம்ரு³தா || 45 ||

ஆகாஸிக்ய: ஸ்ம்ரு³தா ஹ்யேதா லலிதாங்க³க்ரியாத்மகா: |
த⁴நூர்வஜ்ராஸிஸஸ்த்ராணம் ப்ரயோக்தவ்யா ப்ரயோக்த்ரு³பி:⁴ || 46 ||

அக்³ரகௌ³ ப்ரு³ஷ்ட²கௌ³ வாபி ஹ்யநுகௌ³ சாபி யோக³த: |
பாத³யோஸ்து த்³விஜா ஹஸ்தௌ கர்தவ்யௌ நாட்யயோக்த்ரு³பி:⁴ || 47 ||

யத: பாத³ஸ்ததோ ஹஸ்தோ யதோ ஹஸ்தஸ்ததஸ்த்ரிகம் |
பாத³ஸ்ய நிக³மம் ஜ்ஞாத்வா ததோ²பாங்கா³நி யோஜயேத் || 48 ||

பாத³சார்யாம் யதா² பாதோ³ த⁴ரணீ³மேவ க³ச்ச²தி |
ஏவம் ஹஸ்தஸ்சரித்வா து கடிதே³ஸம் ஸமாஸ்ரயேத் || 49 ||

ஏதாஸ்சார்யோ மயா ப்ரோக்தா லலிதாங்க³க்ரியாத்மகா: |
ஸ்தா²நாந்யாஸாம் ப்ரவக்ஷ்யாமி ஸர்வஸஸ்த்ரவிமோக்ஷணே || 50 ||

வைஷ்ணவம் ஸமபாத³ம் ச வைஸாக²ம் மண்ட³லம் ததா² |
ப்ரத்யாலீ⁴ம் ததா²லீ⁴ம் ஸ்தா²நாந்யேதாநி ஷண் ந்ரு³ணாம் || 51 ||

த்³வெள தாலாவர்த⁴தாலஸ்ச பாத³யோரந்தரம் ப⁴வேத் |
 தயோ: ஸமஸ்தி²தஸ்தவேக: தர்யஸ்ர: பக்ஷஸ்தி²தோ⁵பர: || 52 ||
 கிஞ்சித³ஞ்சிதஜங்க⁴ம் ச ஸௌஷ்ட²வாங்க³புரஸ்க்ரு²தம் |
 வைஷ்ணவம் ஸ்தா²நமேதத்³தி⁴ விஷ்ணுரத்ராதி⁴தை³வதம் || 53 ||
 ஸ்தா²நேநாநேந கர்தவ்ய: ஸம்ல்லாபஸ்து ஸ்வபா⁴வஜ: |
 நாநாகார்யாந்தராபேதைர்ந்ரு²பி⁴ருத்தமமத்⁴யமை: || 54 ||
 சக்ரஸ்ய மோக்ஷணே சைவ தா⁴ரணே த⁴நுஷஸ்ததா² |
 தை⁴ர்யதா³நாங்க³லீலாஸு ததா² க்ரோதே⁴ ப்ரயோஜயேத் || 55 ||
 இத்³மேவ விபர்யஸ்தம் ப்ரணயக்ரோத⁴ இஷ்யதே |
 உபாலம்ப⁴க்ரு²தே சைவ ப்ரணயோத்³வேக³யோஸ்ததா² || 56 ||
 ஸங்காஸுயோக்³ரதாசிந்தாமதிஸம்ரு²திஷு சைவ ஹி |
 தை³ந்யே சபலதாயோகே³ க³ர்வாபீ⁴ஷ்டேஷு ஸக்திஷு || 57 ||
 ஸ்ரு²ங்கா³ராத்³பு⁴த³ப⁴த்ஸவீரப்ராதா⁴ந்யயோஜிதம் |
 ஸமபாதே³ ஸமௌ பாதௌ³ தாலமாத்ராந்தரஸ்தி²தௌ || 58 ||
 ஸ்வபா⁴வஸௌஷ்ட²வோபேதௌ ப்³ரஹ்மா சாத்ராதி⁴தை³வதம் |
 அநேந கார்யம் ஸ்தா²நேந விப்ரமங்க³ளதா⁴ரணம் || 59 ||
 ரூபணே பக்ஷிணம் சைவ வரம் கௌதுகமேவ ச |
 ஸ்வஸ்தா²நம் ஸ்யந்த³நஸ்தா²நாம் விமாநஸ்தா²யிநாமபி || 60 ||
 விங்க³ஸ்தா²நாம் வரதஸ்தா²நாம் ஸ்தா²நமேதத்து காரயேத் |
 தாலாஸ்த்ரயோ⁵ர்த⁴தாலஸ்ச பாத³யோரந்தரம் ப⁴வேத் || 61 ||
 தாலாம்ஸ்த்ரீ⁴நர்த⁴தாலாம்ஸ்ச நிஷண்னேரூம் ப்ரகல்பயேத் |
 தர்யஸ்ரௌ வக்ஷ:ஸ்தி²தௌ சைவ தத்ர பாதோ³ ப்ரயோஜயேத் || 62 ||
 வைஸாக²ஸ்தா²நமேதத்³தி⁴ ஸ்கந்த³ஸ்சாத்ராதி⁴தை³வதம் |
 ஸ்தா²நேநாநேந கர்தவ்யமஸ்வாநாம் வாஹநம் பு³தை:⁴ || 63 ||
 வ்யாயாமநிர்³மஸ்சைவ ஸ்தூ²லபக்ஷிநிரூபணம் |
 ஸராணம் ச ஸமுத்³க்ஷேபோ வ்யாயாமகரணே ததா² || 64 ||
 ரேசகேஷு ச கர்தவ்யமித்³மேவ ப்ரயோக்த்ரு²பி:⁴ |
 ஐந்த்³ரே து மண்ட³லே பாதௌ³ சதுஸ்தாலாந்தரஸ்தி²தௌ || 65 ||

தர்யஸ்ரௌ பக்ஷ:ஸ்தி²தௌ சைவ கடிஜாநூ ஸமௌ ததா² |
த⁴நூர்வஜ்ராஸிஸஸ்த்ராணி மண்ட³லேந ப்ரயோஜயேத் || 66 ||

வாஹநம் குஞ்ஜராணம் து ஸ்து²லபக்ஷிநி¹ரூபணம் |
அஸ்யைவ த³க்ஷிணம் பாத³ம் பஞ்ச தாலாந் ப்ரஸார்ய து || 67 ||

ஆலீ⁴ம் ஸ்து²நகம் குர்யாத்³ ருத்³ரஸ்சாத்ராதி⁴தை³வதம் |
அநேந கார்யம் ஸ்து²நேந வீரௌத்³ரக்ரு³தம் து யத் || 68 ||

உத்தரோத்தரஸஞ்ஜல்போ ரோஷாமர்ஷக்ரு³தஸ்து ய: |
மல்லாநாஞ்சைவ ஸம்பே²ட: ஸத்ருணம் ச நி¹ரூபணம் || 69 ||

ததா²பி⁴த்³ரவணம் சைவ ஸஸ்த்ராணம் சைவ மோக்ஷணம் |
குஞ்சிதம் த³க்ஷிணம் க்ரு³த்வா வாமம் பாத³ம் ப்ரஸார்ய ச || 70 ||

ஆலீ⁴பரிவர்தஸ்து ப்ரத்யாலீ⁴மிதி ஸ்ம்ரு³தம் |
ஆலீ⁴ஸம்ஹிதம் ஸஸ்த்ரம் ப்ரத்யாலீ⁴ந மோக்ஷயேத் || 71 ||

நாநாஸஸ்த்ரவிமோக்ஷோ ஹி கார்யோ⁵நேந ப்ரயோக்த்ரு³பி:⁴ |
ந்யாயாச்சைவ ஹி விஜ்ஞேயாஸ்சத்வார: ஸஸ்த்ரமோக்ஷணே || 72 ||

பா⁴ரத: ஸாத்வதஸ்சைவ வார்ஷக³ண்யோ⁵த² கைஸிக: |
பா⁴ரதே து கடிச்சே²த³யம் பாத³ச்சே²த³யம் து ஸாத்வதே || 73 ||

வக்ஷஸோ வார்ஷக³ண்யே து ஸிரஸ்சே²த³யந்து கைஸிகே |
ஏபி:⁴ ப்ரயோக்த்ரு³பி⁴ர்ந்யாயைர்நாநாசாரீஸமுத்தி²தை: || 74 ||

ப்ரவிசார்ய ப்ரயோக்தவ்யம் நாநாஸஸ்த்ரவிமோக்ஷணே |
ந்யாயாஸ்ரிதைரங்க³ஹாரைர்ந்யாயாச்சைவ ஸமுத்தி²தை: || 75 ||

யஸ்மாத்³ யுத்³தா⁴நி வர்தந்தே தஸ்மாந்ந்யாயா: ப்ரகீர்திதா: |
வாமஹஸ்தே விநிக்ஷிப்ய கே²டகம் ஸஸ்த்ரபே²டகம் || 76 ||

ஸஸ்த்ரமாதா³ய ஹஸ்தேந ப்ரவிசாரமதா²சரேத் |
ப்ரஸார்ய ச கரௌ ஸம்யக் புந்ராக்ஷிப்ய சைவ ஹி || 77 ||

கே²டகம் ப்⁴ராமயேத் பஸ்சாத் பார்ஸ்வாத் பார்ஸ்வமதா²பி ச |
ஸிர:பரிக³ம்ஸ்சாபி கார்ய: ஸஸ்த்ரேண யோக்த்ரு³பி:⁴ || 78 ||

கபோலஸ்யாந்தரே வாபி ஸஸ்த்ரஸ்யோத்³வேஷ்டநம் ததா² |

புந்³ச க²ட்³க³ஹஸ்தேந லலிதோத்³வேஷ்டிதேந ச || 79 ||

கே²டகேந ச கர்தவ்ய: ஸிர:பரிக³மோ பு³தை:⁴ |

ஏவம் ப்ரசார: கர்தவ்யோ பா⁴ரதே ஸஸ்த்ரமோக்ஷணே || 80 ||

ஸாத்வதே ச ப்ரவக்ஷயாமி ப்ரவிசாரம் யதா²விதி:⁴ |

ஸ ஏவ ப்ரவிசாரஸ்து க²ட்³க³கே²டகயோ: ஸம்ரு³: || 81 ||

கேவலம் ப்ரு³ஷ்ட²: ஸஸ்த்ரம் கர்தவ்யம் க²லு ஸாத்வதே |

க³தி³ச வார்ஷக³ண்யே³பி ஸாத்வதேந க்ரமேண து || 82 ||

ஸஸ்த்ரகே²டகயோஸ்சாபி ப்⁴ரமணம் ஸம்விதீ⁴யதே |

ஸிர: பரிக³மஸ்தத்³வச்ச²ஸ்த்ரஸ்யேஹ ப⁴வேத்ததா² || 83 ||

உரஸ்யுத்³வேஷ்டநம் கார்யம் ஸஸ்த்ரஸ்யாம்ஸே³த²வா புந: |

பா⁴ரதே ப்ரவிசாரோ³யம் கர்தவ்ய: ஸ து கைஸிகே || 84 ||

விப்⁴ரமய்ய ததா² ஸஸ்த்ரம் கேவலம் மூர்த்⁴நி பாதயேத் |

ப்ரவிசாரா ப்ரயோக்தவ்யா ஹ்யேவமேதே³ங்க³லீலயா || 85 ||

த⁴நுர்வஜ்ராவிஸஸ்த்ராணாம் ப்ரயோக்தவ்யா விமோக்ஷணே |

ந பே⁴த்யம் நாபி து ச்சே²த்யம் ந சாபி ருதி⁴ரஸ்ருதி: || 86 ||

ரங்கே³ ப்ரஹ்ரணே கார்யோ ந சாபி வ்யக்தகா⁴தநம் |

ஸம்ஜ்ஞாமாத்ரேண கர்தவ்யம் ஸஸ்த்ராணாம் மோக்ஷணம் பு³தை:⁴ || 87 ||

அத்²வாபி⁴நயோபேதம் குர்யாச்சே²த்யம் விதா⁴நத: |

அங்க³ஸௌஷ்ட²வஸம்யுக்தைரங்க³ஹாரைர்விபூ⁴ஷிதம் || 88 ||

வ்யாயாமம் காரயேத் ஸம்யக் லயதாலஸமந்விதம் |

ஸௌஷ்ட²வே ஹி ப்ரயத்நஸ்து கார்யோ வ்யாயாமஸேவிபி:⁴ || 89 ||

ஸௌஷ்ட²வே லக்ஷணம் ப்ரோக்தம் வர்தநாக்ரமயோஜிதம் |

ஸோபா⁴ ஸர்வைவ நித்யம் ஹி ஸௌஷ்ட²வம் ஸமுபாஸ்ரிதா || 90 ||

அசஞ்சலமகுப்³ஜம் சாஸந்நகா³த்ரமதா²பி ச |

நாத்யுச்சம் சலபாத³ஞ்ச ஸௌஷ்ட²வாங்க³ம் ப்ரயோஜயேத் || 91 ||

க² கர்ணஸமா யத்ர கூர்பராம்ஸஸிரஸ்ததா² |

ஸமுந்நதமுரஸ்சைவ ஸௌஷ்ட²வம் நாம தத்³ப⁴வேத் || 92 ||

நஹி ஸௌஷ்ட²வஹீநாங்க:³ ஶோப⁴தே நாட்யந்ரு²த்தயோ: |

அத்ர நித்யம் ப்ரயத்நோ ஹி விதே⁴யோ மத்⁴யமோத்தமை: || 93 ||

நாட்யம் ந்ரு²த்தம் ச ஸர்வம் ஹி ஸௌஷ்ட²வே ஸம்ப்ரதிஷ்ட²தம் |

கடநாமபி⁴சரௌ ஹஸ்தௌ வக்ஷஸ்சைவ ஸமுந்நதம் || 94 ||

வைஷ்ணவம் ஸ்தா²நமித்யங்க³ம் சதுரஸ்ரமுதா³ஹ்ரு²த்தம் |

பரிமார்ஜநமாதா³நம் ஸந்தா⁴நம் மோக்ஷணம் ததா² || 95 ||

த⁴நுஷஸ்து ப்ரயோக்தவ்யம் கரணம் து சதுர்வித⁴ம் |

ஸம்மார்ஜநம் பராமர்ஷமாதா³நம் க்³ரஹணம் க்ரியா || 96 ||

ஸந்தா⁴நம் ஶரவிந்யாஸோ விக்ஷேபோ மோக்ஷணம் ப⁴வேத் |

தைலாப⁴யக்தேந கா³த்ரேண யவாக்³ம்ரு²தி³தேந ச || 97 ||

வ்யாயாமம் காரயேத் ஶ்ரீமாந் பி⁴த்தாவாகாலிகே ததா² |

யோக்³யாயாம் மாத்ரு²கா பி⁴த்திஸ்தஸ்மா³பி⁴த்திம் ஸமாஸ்யேத் || 98 ||

பி⁴த்தௌ ப்ரஸாரிதாங்க³ந்து வ்யாயாமம் காரயேந்நரம் |

ப³லார்த²ம் ச நிக்ஷேவேத நஸ்யம் ப³ஸ்திவிதி⁴ம் ததா² || 99 ||

ஸநிக்³தா⁴ந்யந்யாநி ச ததா² ரஸகம் பாநகம் ததா² |

ஆஹாரே⁵தி⁴ஷ்டி²தா: ப்ராண: ப்ராணே யோக்³யா: ப்ரதிஷ்டி²தா: || 100 ||

தஸ்மா³யோக்³யாப்ரஸித்⁴யர்த²மாஹாரே யத்நவாந் ப⁴வேத் |

அஸூ³த்⁴காயம் ப்ரக்லாந்தமதீவக்ஷு³த்பிபாஸிதம் || 101 ||

அதிபீதம் ததா² பு⁴க்தம் வ்யாயாமம் நைவ காரயேத் |

அச²லர்மது⁴ரைகா³த்ரைஸ்சதுரஸ்ரேண வக்ஷஸா || 102 ||

வ்யாயாமம் காரயேத்³தீ⁴மாந் நரமங்க³க்ரியாத்தமகம் |

ஏவம் வ்யாயாமஸம்யோகே³ கார்யஸ்சாரீக்ரு²தோ விதி:⁴ || 103 ||

அத ஊர்த⁴வம் ப்ரவக்ஷயாமி மண்ட³லாநாம் விகல்பநம் |

இதி ப⁴ரதீயே நாட்யஸாஸ்த்ரே சாரீவிதா⁴நோ நாம த³ஸமோ⁵த்⁴யாய: |

Encoded by Sowmya Krishnapur krsowmya@yahoo at com

Natya Shastra Chapter 10

pdf was typeset on March 24, 2024

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

